

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLEKLETE

Gróf Károlyi Mihály az általános választói jogról

VALÓBAN nem tudjuk: sirjunk-e, vagy nevéssünk-e, a mikor a magyarországi országgyűlés háborus munkájáról tudósításokat olvasunk. Sirjunk, vagy nevéssünk-e, hogy még mindig a választójog "kiterjesztése" körül vitáznak a honatyák, hogy még mindig erősebb a liberális áramlatnál a reakció, hogy még mindig többségben vannak azok, akik azt hangoztatják, hogy osztályokba sorozott, megválogatott, megszállt "nép" szólhat bele az ország ügyeinek intézésébe. Még mindig Tisza István körül csoportosul a törvényhozás többsége és még mindig alkudoznak, kupecskednek a kiterjesztés kérdésében.

A világháború viharzása alatt megállapíthattuk, hogy még a császároknál is nagyobb, önzőbb zsarnokok a hatalmi osztályok törzsfőnökei, vezérei. Vilmos császár általános választójogot ígért Poroszországnak és a porosz tartomány gyűlés nem szavazta meg az erre vonatkozó törvényjavaslatot. Károlyi császár általános választójogot ígért Magyarországnak és Tisza István magyarországi képviselőháza, hallani sem akar az általánosról. Még a császároknál is jobban féltik bitorolt hatalmukat, jogtalan jogaikat az osztályuralom oszlopai.

Megszoktuk már a háború zajában, hogy minden öblös hang a császárokat támadja, hogy minden bűnnek, gatszágának és embertelenségnek gyökerét a császárságban és a császári hatalomban találja meg. Az "istenkegyelméből" uralkodó koronás főket teszi mindenért felelőssé a jelen történelme. Holott "isten kegyelme" nagyon szűk, korlátolt eszelekvési kört és szabadságot biztosít a császároknak. A zsarnokság, az önkényuralom alapja, nem "isten kegyelme", hanem a Tisza Istvánok önző ravaszsága, elszántsága és görcsös ragaszkodása a hatalomhoz.

A császárok kiirtásával nem érné el igazi célját a világháború. Azokat a társadalmi osztályokat söpörje el a háború, melyek közvetlenül felelősek a császárok bűneiért. Csak a Tisza Istvánok pusztulása árán biztosíthatjuk minden feltámadás ellen a császári uralmat.

A magyarországi képviselőháza mai vitái igazolják, — mondja Károlyi Mihály, — hogy a magyar parlamentnek semmi ér-

zéke sincs a demokratikus fejlődés, a jogkiterjesztés iránt. És ha Károlyi Mihály, aki keresztül-kasul ösmeri a magyar parlamentet, — ezt mondja, kétségbevonhatatlanul igazságot állapít meg.

A magyarországi képviselőház július 2-diki ülésén hangzott el Károlyi Mihály szigorú beszéde, melyet 1918 július 3-diki számában, a Pesti Hírlap a következőkben ismertet:

GRÓF KÁROLYI MIHÁLY: A magyar parlamentnek semmi érzéke sincs a demokratikus fejlődés, a jogkiterjesztés iránt. Azok a férfiak, akik négy év előtt a jogkiterjesztés nagyobb mérvét helyeselték, mindjebb a reakcionáriusok befolyása alá kerültek. A magyar parlament történetében még soha ilyen nagy pálfordulások nem voltak, még soha nem történt, hogy az ígéreteket annyira be nem tartották, mint most. E tekintetben első sorban a miniszterelnök politikáját kénytelen bírni. Éppen az ő politikája volt az, mely megtévesztőleg hatott és szándéka is az volt, hogy megtévesztőleg hasson. Ha a többségi elv alapján ült volna a miniszterelnöki székbe, akkor magatartása még érthető volna. A miniszterelnök a 48-as alkotmánypárt értekezletén határozottan kijelentette, hogy elveihez ragaszkodik s hogy semmiféle különös megállapodás nem köti. Egy héttel később a házban, már mint lemondott miniszterelnök azt mondta, hogy ő bizonyos ígéreteket tett, ő tehát nem alkalmas messzemenő politikai engedmények keresztülvételére. Hangsúlyozta egyszersmind azt is, hogy őt a betű nem kötheti. A miniszterelnök voltaképpen maga égette fel maga megett a hidat, mikor a Szerényi-kombináció meghiusulása után azt mondta, hogy "a törvényjavaslaton tulajdonképpen két lényeges változás történt. Eltérés van a második szakaszban, mely a választójoghoz kívánt különös kezelésekről szól. Ez a megegyezés folytán azt a változást szenvedti, hogy választójoggal bír, aki négy elemi végzett és magyarul tud, avagy pedig, aki hat elemi végzett". Itt tehát maga a miniszterelnök jelöli meg, hogy mi az a fixpont, amelyen tulmenő alkudozásokba ő nem megy bele. A miniszterelnök e kijelentései nem fedik azokat a tényeket, melyek a választójogi bizottság javasla-

tában le vannak fektetve. Kérde a miniszterelnököt, vajjon abban az esetben, ha bizottsági jelentés menne keresztül változatlanul, különösen a négy és hat elemi kérdésében, melyben a nők választójoga egyáltalában nem szerepel, ha a bizottsági jelentés menne keresztül, melyben a választások tisztaságára tett törlesztések olyanok, melyek szintén nem fedik a miniszterelnök egykori nyilatkozatait, levonja-e a végső következményeket, feloszlatja-e a képviselőházat, igen vagy nem?

Felkiáltások a baloldalon: Ez a lényeg!

Gróf KÁROLYI MIHÁLY: A Vázsonyi-féle javaslat oly változásokon ment keresztül, hogy a látszólagos keretek ugyan megmaradtak, a lényeges tartalom azonban hiányzik, a módosított javaslat szerint két millió 714 ezer választó kerül be, vagyis a 24 éven felüli, irni-olvasni tudó férfiaknak 84 százaléka. Ez a szám azonban csak papíron van meg. Összesen egy millió 400 ezer embert tesz ki azoknak a száma, akik hat elemi osztályt végeztek. Ezek közül a jelentés szerint 307,000 olyan van, akiknek semmiféle más jogcímük nincs. Két millió 714 ezerből le kell számítani a harctéren elesetteket. Ez a szám 1914 óta 460,000-re tehető.

ÁBRAHÁM DEZSŐ: Fájdalom, mind magyar.

GRÓF KÁROLYI MIHÁLY: A Vázsonyi-féle választójog alapján úgy volt kontemplálva, nagyon helyesen, hogy hivatalból esinálták a listát és minthogy most ez a hivatalból történő összeírás elmaradt, változik a helyzet.

WEKERLE SÁNDOR: Nem marad el.

GRÓF KÁROLYI MIHÁLY: Legalább is 800.000 ember fog kimaradni a választók névjegyzékéből. Lényeges változás történt a katonai jogcímeiken. Ami a Károlyi keresztetek jogcíméből megmaradt, azt tulajdonképpen nem is lehet annak nevezni. Az önálló ipari tekintetben két lényeges megszorítás van. Először az, hogy az irni-olvasni tudást igazolni kell, hogy legalább egy félévi iparigazolványa vagy ipar engedélye van az illetőnek. A nők választójoga teljesen kimaradt a tervezetből. Az, hogy a nők lelkiülete sokkal finomabb, mint a férfiaké, nem lehet ok

arra, hogy kiszorítsuk őket a választójogból. Nem állhat meg az a kifogás, hogy a női választójog káros a családi életre.

GRÓF BATTYHÁNY TIVADAR: Akkor lehet szocialpolitikát csinálni, ha a nők is részt vesznek a parlamentben.

GRÓF KÁROLYI MIHÁLY: Teljes mértékben hozzájárul Battyhány azon indítványához, hogy vétessék fel, mint jogcím, magyar írás és olvasás, vagyis, hogy mindenki, aki magyarul irni és olvasni tud, tekintet nélkül arra, hogy négy vagy hat elemi végzett-e, legyen választó. Ezzel dokumentálni akarja a párt azt, mennyire nem áll az, mintha a magyarság érdekét nem tartottuk volna szem előtt.

LOVÁSZY MÁRTON: Ők jogfosztást akarnak és nem jognyerést.

GRÓF KÁROLYI MIHÁLY: Tisza István grófnak, aki a bizottságban a magyarul irni-olvasni tudás híve volt és azt bizonyos ideig élesztette, minthogy a többség fölött ő rendelkezni alkalmat lett volna a magyarul irni-olvasni tudásnak, a magyar nyelvnek érvényesülését bevinni a törvényjavaslatba. És mit látunk? Azt, hogy ez a szempont egyáltalában sehogy, vagy alig jutott érvényre. De hiszen Gróf Tisza István a bizottságban egy nevezetes beszédet tartott, amelyben levetette az álarcot és egyenesen azt mondta, hogy ő bizony sokkal nagyobb fontosságot tulajdonít annak, hogy ne kerüljenek be a parlamentbe a szocialista és radikális elemek, mint annak, hogy ne kerüljenek be a nemzetiségek. Inkább jöjjenek a nemzetiségek, mint a szocialista vagy radikális elem. Nálunk, ahol hagyomány-nyá váltak a választási visszaélések, az egész országban be kellene hozni a titkosságot. Lesz még idő, amikor a konzervatívok siratni fogják, hogy nem fogadták el a választójog kiterjesztésének eredeti mértékét. A pártot az egész választójogi kampány arra fogja ösztökélni, hogy ezentúl ne a megegyezéssel választójog mellé álljanak, hanem az egész országban mindenütt az általános, egyenlő, titkos, a nőkre is kiterjedő választójogot hirdessék. A javaslatot nem fogadják el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A hercegkisasszony

IRTA: BRÓDY SÁNDOR.

A hercegkisasszony egy bankár leánya volt. Nem esutofódásból nevezték hercegnőnek, hanem azért, mert egész környezetében, sőt távolabb eső helyeken is meg voltak győződve legmagasabb eredetéről. Ha ment az utcán, azt mondták: "Itt jön...". Ha belépett valamely koncertbe, a közönség csaknem fölállott. Az anyja mosolyogva nézte ezt és nem mondott ellent. Leányának szerfölött előkelő eredete nem rontotta helyzetét és a demokrácia világ szívesen megboesátotta neki, hogy egykor tévedett, de egy nagy, jó, sőt kedves herceggel. Sőt mintha a polgári társaság büszke is lett volna rá, asszony és leánya esudált, sőt bizonyos mértékig ünnepezt volt, ha közük keveredett. Ez azonban ritkán történt, a hercegkisasszony természetesen a várban lakott, a királyi palota közelében és öreg excellenciás urakkal sétált a bástyán. Az év nagyrészt azonban külföldön, gyógy- és fürdőhelyeken töltötték, a hol penziókban, tennisznél, lovardában ellenállhatatlanul együtt kellett élniök az arisztokrácia férfitagjaival, sőt helyi-vel az asszonyokkal is. Különösen szerették Egyiptomot, a hol a nagy hotelekben az angol mágnások a legszívesebben voltak velük a monarchia közjogi helyzetét nem ismerték és majdnem elismerték a hercegkisasszonyt. Az atya, a bankár azalatt otthon-Pesten és Bécsben dolgozott, mint egy napszámos tevé, a mely állathoz különben is hasonlított, délszaki származása, becsületessége, munkabírása, humora és pupja miatt. Görnyedt, szaladt, izzadt s viceit — mindig jó kedve és rossz vicei voltak — és sohasem tudta meg, hogy polgártársainak és megbízóinak nagy bizalmát nem geniális és erős munkájának köszönheti elsősorban, hanem annak, hogy a leánya hercegkisasszony és neki oly felesége van, a kit egykor egy valószínű és jelentékeny herceg szeretett. És küldte ki a hü Jozefinek az aranyrudakat, az aranyat százzszámra, mind ama francia Lajos király arképeivel. Néha szerelmes levelet irt hozzá, mert valóssággal szerelmes volt a lányába, a kit ő is hercegkisasszonynak nevezett, csak hogy tréfából. A lány vissza-visszaírt neki: "a börzén már megint fölszedted a sok — izetlenséget. Papa, te javithatatlan vagy, tudod, hogy utállak!"

— Milyen kedves, mi! — Az öreg — tulajdonképen nem is volt olyan öreg, csak összeasszott — végigszaladt a városon a levéllel, megmutatta mindenkinek.

— Mint a bankárjával, ugy beszélt velem. Tréfásan gorombásodik. Kikapart, követel, fenyeget, hogy elcsap.

A hercegkisasszony tényleg sokszor gondolt arra, hogy elcsapja az apját. Legyen tiszta a helyzet, mit szereti és mit esőkölja őt, amikor nincs hozzá semmi köze, sőt ellenkezőleg. Elébe áll, megmondja neki, hogy le fog esni az álla szegénynek. A mamát bántani azért nem meri. Hallgat és nem szól hozzá többet. Nem lesz kénytelen többé érintkezni a magyarokkal és az apja körével, amelyivel végkép szakítani mégsem lehetett. Pedig moz-

dulatuk, szavuk, minden erkölcsük még az egyéni szaguk is fizikai gyötrelmet okozott neki. És az apja éneklő, kompromittáló, édes és közönséges beszéde. Mily gyáva, hogy fél még az inasoktól is. Szakitani, hadd tudja meg az igazat, akár mily rossz az, a férfinak mégis csak ez az első, hogy tudja. A hercegkisasszony két okból kimélte mégis a bankárt: egyik az, hogy pénzt adott, amennyi csak kellett, aztán meg a szíve mélyén mégis csak kedvelte, amikor az súlyos beteg volt, éjjel-nappal ápolta, sőt amikor a lázalmában férebeszél, titkon magától meg is esőkölte. Civilben, odahaza, nem tudtak egymás mellett elleni nagy viták nélkül. A bankár példának okáért utálta a halált.

— Nincs valami szemtelenebb, valami ordenárébb. Inkább tiszter megyek esődbe, mint egyszer is meghaljak.

— A halál nem fáj. — Meghallni kell, kötelesség. Az élet fontos, hogy addig jól és fönt legyünk. Ha egyszer meghalunk, akkor midnen rendben van.

— Honnét tanulta ezt ez a leány? — dühöngött és gyönyörködött az apa, kérdőleg nézve az anyjára. aki egyszerűen megalázkodott leánya előtt, mintha annak csak első udvarhölgye lett volna. A hercegkisasszonynak már nem is voltak nézetei, hanem ítéletei esupán.

— Az írók, — mondá — ismerem az írók jórését, azért mennek erre a pályára, mert nem vették be őket annak idején katonának, beteg a testük és beteg az elméjük is. És ezek akarják irányítani a világot, — a diplomáciát és a katonaságot is, — a maguk betegségét és rendellenességét példának akarják megtenni? Jó szerenese, hogy soha sincsen pénzük és mindig meg lehet őket venni, mert az én apámnak is van egy néhány házi történetírója. Én bizony nem olvasom az írókat, füttyölök rájuk.

És füttyült is. Megengedett ő magának ilyen kadetságokat, — kutyát dresszírozott, a kezét a csuklóig beledugta a dán-dogg szájába, de azért egyszer mégis elolvasta Heinet, csak azért, mert a királyné a kozmopolita zsidót annyira kitiintette, hogy szobrot is emelt neki a korfui palotájában. Megrészegedett a daloknak könyvétől, napokig öltözetlenül, kiboptott hajjal, égő arecal fekdült a hűs szobában és olvasta, olvasta. Aztán letagadta. Annál inkább emlegette Szent Tamás könyvét, azt, amely a napnál is világosabban bebizonyította, hogy a királyok és így a heregegek és hercegnők is — isten kegyelméből valók. Egy udvari káplántól kapta kölcsön e híres könyvet. Általában szerette a klerust, papal sétálni az utcán, mutatkozni nyilvános helyen, szerencsének tartotta. Rómában biborosoknak is bemutatták és messze álmokalátó szeme nem egyszer volt a végső pontra szögezve. A pápa lába elé borul és segítségét kéri. Miért? Hogy elismerjék. Józanon, nyugodtan gondolt erre. — De hogyan kezdje? Érzése bizonyos és határozott, de a dolgonyok körülötte oly homályosak, csak sugásokat hallott, semmi biztosit, voltaképen még anyjával

sem beszélt a dolgról. Egyelőre egyéb bizonyítékuk nem is volt, mint fejedelmi szépségük. Azaz, igazában nem is voltak oly szépek, a szép szokott fogalma unalmas és anya meg a leánya szenzációsan érdekesek voltak, mert tul életnagyságu mindkettő; keskeny, de nagykezü és nagylábu. A hatalmas, de hajlékony testen erős és hosszú nyakon fiatal, leányos fej ült. De mekkora grandezzával ült. Kissé, egy nagyon kevésse mindketten oldalvást tartották és ez a tartás a finom és kedves asszonyi gög inkarnációja maga. Nagyon hasonlítottak egymáshoz és nem tett különbséget, hogy a lánynak a haja fekete az anyáé meg szőke. Mindkettőjüknek egyformán sötétkék szemük volt és oly finom, kiesiny, mégis merész orra, hogy ez az orr már maga félbizonyíték. A szája mindketőnek nagy és kemény, de oly friss és gusztyos, amilyen kis száj nem lehet soha. Meglehetősen rövidlátó mindkettő, éppen azért az anya köszönt mindenkinek, a leány pedig senkinek. Hihetetlenül trenirozott mind a kettő, a leány különösen majdnem minden idejét a testének a nevelésével töltötte el. Edzett is volt, mint egy huszártiszt.

— Mint egy szobor. Másnak a keze nem olyan mint neki a lába! — mondta róla az anyja bizalmas asszony-ismerőseinek, néhanap férfinak is, de csak az előkelő rendből. Így el-el-szóltta ő magát és hábar leánya kitünően nevelte, ki-kiütött rajta a hollandus eredet. Am neki mindent megboesájtott a herceg kisasszony. Szerette nagy szépségeért, külön barátkozott vele, fésülte a haját és egy bizalmas órában, tiroli hotelben harmadnapos eső esett akkor sarokba szoritotta:

— Anyuska, tizenkilenc éves vagyok, most már mondj meg nekem mindent, akarom tudni az egész igazságot, minden részletet, mindent.

Az anya elhalványodott, készült e pillanatra, várta, félt is tőle, mégis meglepődött. Elfogyott a lélekzete, kapkodott:

— Mit mondjak. Ostobaság, pletyka az egész. Nincs mit mondani.

A leány megállott előtte, — falfehéren, mereven és mélyen a szemébe nézett:

— Az intézetben beszéltek a kis lányok. Az apácák is. Azok többet tudjanak, mint én? Ha élne, felkeresném, audenciát is kérnék tőle és neki kellene ezt megmondania. Így te mond meg most mindjárt.

Követelés és harag volt hangjában.

— Én becsületes asszony vagyok, az is voltam mindig — mondá az anya ijedten, csaknem sirva fakadt.

A hercegkisasszony vörös lett a türelmetlen izgatottságtól:

— Ugyan — szőlt kedvetlenül. — Számár voltam, belátom. Érdem ez? Mi minden lehettem volna, mi mindent csinálhattam volna a szegény agából, csak hogy én, az akkori eszimmel, — nem tudtam, nem tudtam és szerettem volna a felesége lenni a hercegnek. Mert én is tudok ám akarni, fő az akarat. Azt mond-

tam a hercegnek, fenség vagy — vagy. Az én családomban soha nem tette ezt senki, én szeretem és tisztelem fenségedet, de én a férjemhez hü maradok, meddig az férjem. Akár meg is gyilkolhat.

— És nem voltál a felesége?
— Nem voltál titkosan sem?
— Nem, nem.
— MORGANATIKUSAN elvehettél volna, vagy..

— Elment, amikor én a "vagyot" mondtam. Mindennap nálunk volt, nyilvános helyen mutatkozott velünk hónapokig és egyszerre elment. Hitt bennem, — tudta, hogy én komoly nő vagyok. Olyan volt a fenség, mint a többi férfi, nagyon gyorsan bizott és nagyon hamar elvesztette a bizalmát. Egyszer-kétszer még érintkezett az urammal, inkább velem.

— Meg se esőkölt soha?
— Egyszer itt! — Az asszony hajának egy pontjára mutatott. A leány megnézte a helyet.
— És a kezedet?
— Óh, azt sokszor.

A leány anyjának mindkét kezét tüzes arcához vonta, odaszoritotta. Sirt, esendesen és alig hallható hangon mondta:
— Akkor én nem vagyok az ő leánya, nem vagyok senkije. Nem vagyok senki.

Az anya is könnyezett, de mosolygott is mellé.

— Már te akkor két éves voltál, amikor velem megismerkedtem. Játszott veled, a fenség a fején lovagoltatott. Beszélni is tudtál és a szakállát huzgáltad. Csendesesen, de sűrűn sirdogáltak, összhangban az esővel.

— Mit beszéltek akkor össze-vissza.

— Az emberek beszélnek, szeretnek beszélni. Összekonfundáltak a dolgot, az időt, a dátumot. Én tudtam, hogy becsületes asszony vagyok és az apám is tudott róla. Kezdetben haragudtam. Ha legalább igaz lett volna ez! Később hagytam, nevettem rajta. Aztán tetszett. Nem bántam. Láttam, hogy nem árt, sőt! Néha magam is hittem.

— Előttem is ejtettél el szavakat, olyanokat.

— mikor magam is hittem. Én aztán nagyon is szerelmes lettem a hercegre, sokat sirtam, de nem mehettem hozzá! Nemsokára ő meghalt. Itthagytott engem gyászoltam, te is akkor jártál mindig feketébe.

A hercegkisasszony bólintott a fejével, hogy emlékszik. Csüggedten ült le, fázósan huzta magát össze, nem volt többé hercegkisasszony.

— Nem vagyok senki, nem is igaz az egész! — suitogta maga elé annyi lemondással és kétségbeeséssel, hogy az anyja megrémült és hozzá szaladt, össze-vissza ölelte a leányt, mindenféle ellentétes és vigasztaló szavakat hadart össze. Nem hallgattak többé rája, a hercegkisasszony szánakozva simította végig anyja fejét és most már csak magának beszélt:

— Honnan vagyok olyan, a milyen vagyok. Mért vagyok én ilyen? Mi lesz velem?

— Egy herceghez foglak férjhez adni. Mi? — Jönni fog, elhozom.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Nászéjszaka

GYOLCS Péter már negyvenéves volt és husz év óta egy és ugyanazon nagy cégnek az irodájában vezette a kettős könyvitelt, azzal a kitünő szorgalommal, amely a nyárspolgári érzésű emberek külön erénye. Vannak órák, amelyeket minden száz évben egyszer kell felhuzni és akkor minden különösebb unszolás és serkentés nélkül pontosan és kifogástalanul eljár megint száz évig, a munka és kötelességtudás remek példányai gyanánt. — Ilyen kitünő óra volt Gyolcs Péter is, akin husz év óta semmi javítani való nem akadt, még a fizetése sem.

Ez a tény bizonyítja, hogy a főnökei feltétlenül bíztak benne. Már tudniük abban, hogy nem hagyja ott őket. Tényleg, bár akárhányszor alkalma lett volna arra, hogy sorsán javítson, Gyolcs Péter nem bocsájtkozott könynyelmű kaladokba és hiven kitarított a régi helyén, a régi fizetéssel, amelyből úgy látszik, kitünően megélt. Adósságai nem voltak és ha nagyobb költségekbe nem bocsájtkozott, viszont az apróbb fényűzések és kényelmességek elől sem zárkózott el.

Mindezek szerint Gyolcs Péter a legkitünőbb nyárspolárnak látszott, annak a rendes, középfajú polgári embernek, akinek életét se nagy örömek nem fűszerezik, se nagy szomorúságok és lelki izgalmak nem háborgatják. És látván a rendszeres munka és a rendes pihenés e gép-emberét, akiknek arcán a becsületesség valóságos orgájkát ilt, mindenki meg mert volna esküdni arra, hogy ez ember életében egyetlen borlás sines és nem is lesz.

Am a valóságban másként áll a dolog. Gyolcs Péter igenis büns volt. És lelkét igen különös bűn nyomta, valami olyan, amit talán nem is volt olyan igen nagy bűn, de a társaságos élet szempontjából végtelenül kellemetlen és kínos eset: közös háztartásban élt egy nővel, aki nem volt az ő felesége.

Ő maga sem tudta, hogy juthatott ideig. Csak arra emlékezett, hogy valamikor régen, ez előtt husz esztendővel, amikor annak a bizonyos nagy cégnek a könyveit vezetni kezdte, nagyon szerelmes volt egy fűző csináló leányba. Mind a ketten, ő is, a leány is, egyformán becsületesek és józanok voltak és szerelmük semmiesetre sem volt az a viharzó fergeteg, amely liliomokat tördel és könnyzapotot hord méhében. Szerelmük mennyiségnyi művelet volt, utazás egy nem létező szám logaritmusa körül. Az a nem létező szám 2400 forint évi jövedelem volt.

— Ha ennyi jövedelem lesz, elveszem magát, mondta Gyolcs Péter. — Előbb nem, mert minnek nyomorogjunk? Várjunk inkább.

Hát vártak. Vártak nagyon sokáig, abban a reményességben, hogy a remélt jövedelem majd csak jelentkezni fog. A remélt jövedelem nem jelentkezett, ellenben az évek multak. Gyolcs ur ekkor kezdett csak férfi lenni, a leány pedig kezdett öreg lenni, és attól tartván, hogy az örökös várákoszása belevéni, merész

fordulattal a szeretője lett Gyolcs urnak, akit ezzel a biztonsági láncsal egész életére magához kötött. Az első boldogság mézes heteiben minden nap megjelent Gyolcs ur lakásán, hogy aztán ott maradjon és el se menjen többé. A kitünő könyvvezető, akiben minden józanság mellett volt egy kis gyöngédség, nem merte elküldeni. Annál kevésbé, mert a törvénytelen hitves rendkívül hasznosnak mutatkozott, főzött, mosott, vasalt, veszekedett és takarékoskodott, annyira, hogy a Gyolcs ur anyagi helyzete határozottan javulni kezdett. Ez a dolog meghatotta, és egy este így szólt a fűző-esináló leányhoz:

— Erzsébet, minek várjunk addig, amíg 2400 forint jövedelem lesz? Ugy látom, kevesebb is meg lehet nőszülni.

Erzsébet boldogan sirt, Gyolcs ur pedig másnap fekete ruhában

állított be a főnökéhez, hogy ezt a nagy elhatározását közölje vele.

— Tehát ön nőszülni akar? — kérdezte a főnöke nem tulságos elragadtatással.

— Igen, ez a leghőbb vágyam, — mondta Gyolcs ur, aki szerette magát szépen kifejezni.

— Sajnálom, mert ettől eltekintve nagyon meg voltam magával elégedve. De ha nőszülni akar, bármennyire sajnálom is, föl kell mondani önnek.

Gyolcs ur elszédült.

— Nem használhatok nős embereket — mondta a főnök. Minek áltassuk egymást. Az ön fizetéséből nem tudnak ketten meg élni. Jönnek az örökös előleg-kunyorálások, a folytonos fizetésemelési küzdelmek, az anyagi gondok, amelyek elveszik az ember kedvét a munkától. Akkor bocsássam el, amikor már felesége

és gyermeke van? Mert hogy el kell bocsájtanom, az bizonyos, inkább most menjen el.

Gyolcs ur tehát ott maradt és nem nőszült meg. De ez az élet lassankint kínos lett neki. Erzsébet, aki törvény nem szentesítette házasságuk tizedik évében már belehervadt a mérszárossal való veszekedésbe és a vasalónak a folyosón való viharos lengetésébe, minden este azzal a kérdőjelle görbülve várta, hogy nyomban utána fenyegető és szemrehányó fölkiáltójelle egyesesehíjék ki.

— Hát még most sem!!!

És Gyolcs ur magában már milliószor elátkozta azt a gyönyörű pillanatot, amelyben először szorította bűnös vágygyal a keblére az engedékeny Erzsébetet.

Hová lett a csinos fűző-esináló leány, akivel számokat irtak egy nagy árkus papirosra, számokat, amelyekből a boldogságokat várták. És hová lett hosszú esztendők annyi öröme, annyi titkos reménykedése. Ma Gyolcs ur egy jobb sorsra érdemes vértanúarcával jön haza, mint saját könynyelműségének a hazajáró lelke. Igen, ott van az asszony, akit végre nem rughat el magától, — miután fiatalaságából kifosztotta, ott van és ott fog maradni örökre a nyakán.

Ha Gyolcs ur nem lett volna olyan polgári lélek, alkalmasint kieszt volna valamit, amivel ezen változtathatott volna. — Ő azonban csak arra gondolt, hogy talán fejbe kellene löni magát; ettől azonban fázott, mert nem szeretett volna még meghalni. — Már azért sem, mert ez az asszony ott ballagott volna a koporsója mellett, amit határozottan röstelt volna hivatalnoktársaitól és a gögös és vele nem érintkező rokonok előtt. Így tehát megadta magát sorsának és békén tűrte azokat a pokoli gyötrelmeket, amelyek az együttéleg gyümölcsei gyanánt egyre durasabbban és változatosabban jelentkeztek. És lelke mélyén igazságtalan dühvel gyűlölte Erzsébetet, aki kamatoszul visszagyűlölte, — bár változatlan odaadással foltogatta a harisnyáit a legviharosabb jelenetek közepette is.

Végre husz év után Gyolcs ur nem bírta tovább.

— Gyere, — mondta kétségbeesett elszántsággal. Nem akarom örökösen ezt a vádló arccal látni.

— És amikor Erzsébet habozott sötétben hozzátette:

— Gyere, ha jót akarsz.

Megszerezte a bizonyítványokat, két embert fölkiért tanúnak, aztán megesküdött Erzsébettel. Egész uton egy szót sem szólott hozzá és Erzsébetben majdnem lobbot vetett az elfolytott düh.

— Husz év, — mondta Erzsébet, mikor végre mint férj és feleség hazakerestek. — Husz év, ideje volt.

— Remélem, hogy most már meg vagy velem elégedve? kérdezte Gyolcs ur fogcsikorgatva.

És ezen az éjszakán nem feküdt az ágyba, amelyben husz év óta nyugodtan pihent Erzsébet mellett, hanem a kényelmetlen, keskeny pamlagon kftion csinált magának ágyat.

A hercegkisasszony

(Folytatás a 2. oldalról.)

A leány tagadólag intett:

— Az betolakodás és bekapaszkodás! Születni kell.

Többé nem értették egymást, elvált a gondolkodásuk. A hercegkisasszony letörülte könnyeit és keztyűt húzott, kabátot vett és így szólt:

— Adj engem férjhez egy kereskedőhöz, mint amilyen apám. Ki-ki maradjon abban az osztály kötelékében, amelyben született. Most pedig gyerünk az esőben sétálni. Kimentek a hegyek közé; agyonázva, megéhezve tértek vissza. Pompásan vacsoráltak és sok jó teát ittak. (Maguk főzték mindig.)

— Eh, így is jó, — mondá a leány.

— Így még jobb! — szólt a bankárné, de minden meggyőződés nélkül.

— Legalább a papát jobban szeretem, kedvem szerint. És ....

Egy mérnökari főhadnagyrá gondolt, a ki ügyvéd fia, mint Bonaparte Napoleon, fiatal és reménytelenül szerelmes bele kisleány kora óta. Végre a királyok sem születtek mindjárt, kezdetben előbb valami más mesterségen kellett kezdeni.

A leány szívét nagyratörő, de plebejusi érzés dobogtatta meg.

Uj pályát, egész új életet akart kezdeni. Előbb azonban el akart bucsuzni a multjától. — Nagy gyászba öltözve felkereste a jelentékeny és kedves herceg kriptáját, a ki neki, bár alig emlékezett rá, a legismerősebb és legrokonsabb lény volt, a mióta az esztét tudta. Neki élt az, hiába feküdt már egy évtized óta a sötét fülkében, a sötét, tekintélyes és hivatalos helyen. Minden reménysege, minden célja vele volt összefüggésben. A koporsótól kormányozta az életrendjét, sőt — úgy látszik — a sorsát is. És a herceg meghalt, voltaképpen az ő számára esok most halt meg. A leány türtöztette magát, fegyelmet természet is volt, mégis úgy zokogott, hogy az egyenruhás kriptá-őr csitította és hazaküldte.

A leány otthon kötő és horgoló tűt kért tréfásan, de egész komolyan elkezdett főzni tanulni. Nem hált többé keztyűsen és így szólt anyjához:

— Mama, én megpróbálok polgári uri nő lenni, ha belehalok is. Azt hiszem, hogy belehalok.

HA MOST fizet elő a Magyar Hirlapra, megkapja még az 1918-dik esztendőre szóló pompás kiállítású, példátlanul értékes és gazdag tartalmu NAPTÁRUNKAT.

A Magyar Hirlap előfizetési ára:

Egész évre két dollár, fél évre egy dollár.

Canadában egész évre 3 dollár, fél évre \$1.50.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

2227 W. JEFFERSON AVE. DETROIT, Mich.

Jótevőjének kezét senki sem vágja le!

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK

az amerikai magyarság jótevője.

Szabadságot, megélhetést és jómódot biztosított mindenkinek, akit a nyomorúság vagy a viszonyok kényszere idehajtott.

A legkevésbé, amit viszonzásképpen tehetünk, hogy segítsük Amerikát válságos idejében és az

Amerikai Magyar Hűség Liga

zászlaja alá sorakozzunk. Az Amerikai Magyar Hűség Ligát a kormány szervezte és a kormány felügyelete alatt áll.

Megvédi, oltalmazza tagjait és tanácsokkal látja el.

Megősmerteti velük az amerikai intézményeket, melyek naggyá, gazdaggá és boldoggá tették Amerikát.

Amerikai szellemben

mokráciát biztosítsa.

Mindenkit segít tanácssal, hogy

amerikai polgár

lehesen, hogy büszkén vallhassa magát a világ legnagyobb nemzete tagjának.

Senki se felejtse el anyanyelvét, de mindenki tanuljon ANGOLUL, hogy megértesse magát annak az országnak a nyelvén, melynek kenyérét eszi.

Amit az

Amerikai Magyar Hűség Liga

eddig ígért, azt megtartotta és ezután is megtartja.

Legyen tagja.

Küldjön be egy dollárt és egyszer s mindenkorra az

Amerikai Magyar Hűség Liga

tagja lesz.

Címezze levelét: 123 E. 23rd St., New York, N. Y.

ahonnan a tagsági igazolványt a jelvénnel együtt azonnal elküldik címére.

SZENT VERONIKA ZSEBKENDŐJE :: IRTA: LAGERLÖF ZELMA.

— Mégsem hiszem, hogy Faustina oly boldog lett volna a császár udvarában, amilyenek állított — mondta az idegenhez fordulva. — Bizonyos vagyok benne, hogy úgy szerette Tiberiust, mintha csak a fia lett volna. Gondolom, milyen büszke volt a nemes ifjúságára s mily nagy volt a bánata, hogy a császáron anynyira urrá lett a kegyetlenkedés. Bizonyára minden áldott napon intette és oltalmazta is. Mily rettenetes lehetett rá nézve az örökös hiávaló könyörgés. Utoljára már nem viselhette el a lelken, hogy mind mélyebbre sülyedve lássa.

Az idegen meglepetésében egy kissé előre hajolt a szavak hallatára, de a menyecske nem nézett fel rá. Lesütötte a szemét, nagyon halkán és alázatosan beszélt.

— Talán igazad is van abban, amit az öreg asszonyról mondtál — felelt az idegen. — Faustina csakugyan nem volt boldog a Tiberius császár udvarában. De mégis különösnek tetszik, hogy késő vénségében hagyta el a császárt, miután egész emberéletet töltött nála.

— Mi az? — kiáltá a férfi. — Elhagyta a császárt az öreg Faustina?

— Anélkül, hogy bárki is tudta volna, eltűnt Capreából — mondta az idegen. — Szakasztott olyan szegényen távozott, ahogy jött. Mit se vitt magával a kincseiből.

— És csakugyan nem tudja a császár, hova slett? — kérde a menyecske szeliden.

— Nem, biztosan senki se tudja, merre ment az öreg. De mégis azt hiszik, alkalmassint szülőföldjének a hegyei között keresett menedéket.

— S a császár se tudja: miért hagyta el? — kérde a menyecske.

— Nem, a császár mit se tud róla. Mert azt csak nem hiszheti, hogy azért hagyta volna el, mert egyszer azt mondta neki, hogy épp úgy pénzért meg ajándékokért szolgálja, akár a többi is valamennyi. Hiszen Faustina tudhatta, hogy Tiberius sohse kételkedett az önzetlenségében. Sőt a császár még váltig bizik benne, hogy a saját jószántából visszatér hozzá, mert ő maga tudja legjobban, hogy immár egyetlen egy barátja sines.

— Én nem ismerem azt az öreg asszonyt — mondta a menyecske, — de mégis úgy vétem, kitalálom: miért hagyta el a császárt? Az az anyóka itt a hegyek között egyszerűségben, jámborságban nőtt fel s mindig csak visszacsírt ide a lelke. Am azért bizonyára nem hagyja ott a császárt, ha meg nem bántja. De értem, hogy most, mikor immár csak ma-holnap az élete, azt gondolta: jussa van hozzá, hogy magával is törődjék. Ha én e hegyek közé való szegény asszony volnék, magam is alighanem így eselekedtem volna. Azt gondolnám: elég volt teljes életemben szolgálnom az uramat s végre is háttat fordítanék a jólétnek meg a császár kegyének, hadd izelje meg a lelke a tisztességet meg a feddhetetlenséget, miért tö-

lem megválva elindulna hosszú útjára.

Az idegen szomorúan, szorongó érzéssel nézett a menyecskekre.

— Nem veszed fontolóra, hogy a császár üzelmel most még rettenetesebbek lesznek, mint valaha. Nines immár senki, aki megnyugtatóná, amikor urrá lesz rajta a gyanakodás meg az embergyűlölet. Gondold csak meg, — folytatta tovább, mélyen rászögezve tekintetét a fiatal asszonyra — hogy kerek e világon nines már senki, akit ne gyűlölné, senki, akit meg ne vetne.

A keserű kétségbeesés e szavaira az öreg asszony heves mozdulatot tett s az idegen felé fordult. De a menyecske keményen szemébe nézve az utasnak, mondta:

— Tiberius tudja, hogy Faustina bármikor visszatér hozzá, ha óhajtja. De előbb meg kell győződnie róla, hogy öreg létére nem kell többé bünt és fertelmességet látnia az udvarában.

E szavakra mind fölemelkedtek. Am a vincellér meg a felesége odaállt az öreg asszony elé, mintegy védelmiül.

Az idegen szót se szőtt többet, hanem kérdő tekintettel ügyelte az anyókat, mintha csak ezt akarta volna mondani:

— Neked is ez az utolsó szavad!

Az öreg asszony ajka remegett, de csak nem jött szó a nyelvére.

— Ha a császár szeretne ezt az öreg szolgáló leányát, ne sajnálja tőle a nyugalmat élte alkonyán — mondta a menyecske.

Az idegen még habozott, de egyszerre csak földért a komor arca.

— Barátaim — szöjt — bármit mondjanak is Tiberiusról, mégis van, amihez jobban ért bárkinél s ez: a lemondás. Még csak egyet kell a feltekere kötnöm: ha az öreg asszony, akiről beszélgetünk, ide jönne ebbe a kunyhóba, lássátok szivesen. A császár kegye nyngszik azon, aki pártját fogja.

Azzal beburkolózott a köpenyébe s eltávozott azon az uton, amelyen jött.

III.

A vincellér meg a felesége azontul sohse beszélt többet az öreg asszonnal a császárról. Am egymásközt esodálkoztak rajta, hogy Faustina késő vénségében le tudott mondani a nagy gazdagságról meg hatalomról, amikhez hozzászokott. Vajjon nem fér-e majd nem sokára mégis vissza Tiberiushoz? — kérdezték magukban. — Bizonyára még most is szereti a császárt. Abban a reményben hagyta el, hogy a távozása majd észére téríti s rábirja, hogy fölhagyjon gonosz életével.

— Olyan öreg ember mint a császár, sohse kezd többé új életet — mondta a vincellér. Ugyan hogy irthatná ki szívéből az emberek nagy bizalmatlanságát? — Kinek volna kedve, odaállani elébe, hogy megtanítsa: szeretni őket. Amig ez meg nem történik, addig nem gyógyulhat ki se a gyanakodásból, se a kegyetlenkedésből.

— Tudod, hogy van valaki, a ki igazán ki bírná gyógyítani —

mondta a menyecske. Gyakran az eszembe jut: mi lenne, ha ezek ketten összetalálkoznának? Am isten utai nem a mi utaink?

Az öreg asszony, úgy látszik nem érezte hiányát a korábbi életnek. S mikor a menyecske röviddel utóbb fiut szült, dajkálgatta a kis escesemőt és oly megelégedettség látszott, hogy azt hitte volna az ember, elfeledte a bajját.

Félévenként egyszer rendszeren betakarózott hosszú fakó köpenyébe és legyalogolt Rómába. Am a városban nem keresett fel senkit, hanem egyenesen a fórumra ment. Ott megállapodott a pompásan felékesített tér egyik felén emelkedő kis templomka előtt.

Ez a templom sajátképen egy roppant nagy oltár volt. Ottan állt a szabad ég alatt, a márvánnyal kikövezett udvaron. — Az oltár tetején a szerencse istennője, Fortuna trónolt s lábainál a Tiberius császár szobra díszelgett, körös-körül az udvaron paplak, fáskamrák meg istállók az áldozatra szánt barmok számára.

Az öreg Faustina sohse ment tovább ennél a templomnál. Ezt szokták felkeresni a Tiberius boldogságáért könyörögni szándékozók. És ha betekintve látta, hogy az istennő meg a császár szobra meg van koszorúza, az áldozati tűz lobog s jámbor hívők serege gyülekezik az oltár előtt s ha meghallotta, hogy a papok halk himnusza zeng körös-körül, sarkon fordult és visszavált a hegyek közé.

Ebből megtudta — nem kellett kérdezősködni — hogy Tiberius még él és jól van dolga.

Mikor harmadszor tette meg ezt az utat, meglepetés érte. A mint a kis templom felé közeledett, pusztán és üresen találta. Nem lobogott tűz a szobor előtt. Az imádkozóknak pedig se hire, se hamva. Egy-két fonnyadt koszoru esüngött még az oltárnak egyik felén, régi diességéről egyéb sem beszélt. Az áldozó papok eltűntek, a császárnak őrizetlenül állott a szobra s megrongálva és beszennyezve.

Az öreg asszony megszólította az első arra jövő jóra való embert.

— Mit jelent ez? — kérde tőle. — Tán meghalt Tiberius s más immár a császár?

— Nem, — felelte a római — még Tiberius a császár, de már nem imádkozunk érte, a könyörögsünk többé nem fog rajta.

— Barátom — mondta az öreg asszony — én messzire való vagyok, a hegyek közé. Ott mit se hallani a világ folyásáról. Nem mondanád el hát, micsoda szerencsétlenség érte a császárt?

— A legirtóztatóbb szerencsétlenség — felelt a férfi. — Olyan betegségbe esett, amely keleten ugyan gyakori, de Itáliában eddig ismeretlen volt. Amióta ez a ragadós nyavalya megtámadta, megváltozott az arca, a hangja, olyan, mint holmi rekedt állat s rossz seb eszi a keze meg a lába ujjait. S e betegség ellen, úgy mondják, nines orvosság. Azt hiszik, egy-két hét alatt belepusztul, de ha nem is hal meg,

le kell tenni a trónról, mert ilyen fekélyekkel borított nyomorék csak nem országhat. Beláthatod hát, hogy meg van peeséltelve a sorsa. Hiábavaló dolog az istenekhez könyörögni a jobbvaltaért. De nem is érdemes — tette hozzá könnyedén mosolyogva. — Nines senki, aki félne, vagy valamit remélhetne tőle. Miért törnénk hát magunkat a javáért?

Azzal köszönt s eltávozott. Az öreg asszony mintegy kábultan ott maradt a helyén.

Most roskadt meg először életében. Ugy tetszett, megtörte az öregség. Csak állt ott, meggörnyedt a háta, reszketett a feje s a levegőbe meredtek az erőtlen kezei.

Szeretett volna távozni arról a helyről, de csak ügygyel-bajjal huzta maga után a lábait s vándorolt előre. Körülnézett, ha nem találna-e valami botot gyámolul!

Pár pillanat múlva mégis sikerült legyőznie a kimerültségét rendkívüli akarateréjével. Főlegyenesedett s neki durálva magát, kemény léptekkel haladt tovább az emberektől nyüzsgő utcákon.

IV.

Egy hét múlva Caprea szigetének meredek lejtőin igyekezett fölfelé az öreg Faustina. A nap tüzelt. Az öregség meg a kimerültség rettenetes érzése megint meglepte, miközben a Tiberius nyári lakába vezető kigyózó utakon s a sziklakba vajt lépcsőkön felkapaszkodott.

Ez az érzése még fokozódott, amikor szemébe tünt, mennyire megváltozott minden a távolléte alatt. Azelőtt az emberek nagy serege hullámozott örökösen föl s alá a lépcsőkön. Csak egy tolongtak itt a lybiaiaktól cipelt szenátorok, a provinciákból rabszolgák hosszú sorának kíséretében megjelent követek, a tisztseget keresők s a császár lakomáira meghívott előkelők.

S ime, egészen puszták a lépcsők meg folyosók. A sztrkés-zöld gyikokon kívül nem látott élő lényt utközben az öreg asszony.

Elámult, hogy ióformán minden kihaltnak látszott. A császár legfőlebb csak pár hete volt beteg, mégis nyom burjánzott már a négyszögletes márványkövek között. Szép virágtartókban nemes növények fonnyadtak el s pajkos Rontó Pálok — nem állta utjukat senki — itt-ott már a folyosó karját is letördelték.

De mégis ez a teljes kihaltság tetszett neki legszokatlanabbnak. Ha nem volt is szabad idegeneknek mutatkozniok a szigeten, mégis csak itt kellene valahol lennie a császár háztartásához tartozó katonák, rabszolgák, táncosnók, zenészek, szakácsok, étékfogók, palotaőrök meg kertészek végtelen seregének.

Csupán a legfelső terrazon pillantott meg egy pár öreg rabszolgát amint odaért. Ott ültek a villa előtt a lépcső kövein. A mint feljűk közeledett, fölemelkedtek s meghajlottak előtte.

(Folytatjuk.)

Vagy a család beleavatkozik, elszállítják a lány vadászni és vége az egész dolognak. Kell ülni a vasútra és Afrikába menni orosz- nek az elajta összeköttetések elől. Csak föl aknak megjön a jobbik eszük és megcsók- tartósak s vannak percek, amikor a férfi- vese, az ilyen viszonyok rendszerint nem hogyha udvarol neki, sőt, mondjuk a ked- Balázs elvegye az özvegyet. Mert mit ér, nganis nem akart kevesebbet, mint hogy megsemm escelekedte meg. — A család feje örültséget, amit Kázmér szeretett volna, — is, ki is rugott a hámból, de azért azt az lassan érezt meg. Bogdány urfi költsékeztet- lédott Marianne körül, de a dolog nagyon zsai? Hiszen igaz, hogy Balázs sokat forgo- ni. Mikor végez már a szép asszony Balázs- Az öreg ur más kezdett türelmetlenked- Kázmér bácsinak is. nemcsak neki, hanem a páter famíliásnak, Kormos sokszor megfordult az agyában, — Mert hej, az az ágótai agár, a bajt hozó lecke, az igazi bosszu az ágótai agárett! az, misoda letőzsi! Ez volna aztán az igazi sem venne le róla. Misoda kacagás lenne za a röviddebbet, a szegyet meg a Garam anyi nyílvanosság előtt az ágótai bíró huz- Balázsra és Marianne viszonyára, ha most át az egész vármegyve szemé rátelődött

— 121 —

— 124 —

ártatlanul tudott nézni, mint egy intézeti lányka.

Az özvegy hazudott; nem volt neki semmi üzleti dolga Izidorral, csak a vérében volt, hogy ne mondjon igazat, akár volt rá oka, akár nem. A hazugságok vonzották, mint egy exotikus himzés vagy egy régi csipke, amit az asszonyok megvesznek s aztán évszámra a fiókjukban tartogatnak, anélkül, hogy megnéznék, használnák, — az ember nem tudja kitalálni, vajjon miért vásárolták hát meg? Tetszett neki, hogy kijátszhatja, félrevezetheti a világot, s öröme telt a valótlanságok színes buborékjaiban, — ez lassan anyira szokásává lett, hogy még a szobalányának, a szakácsnőjének is hazugságokat mondott.

— Mikorra parancsolja a fürdőt reggel? — kérdezte például a szobalánya este.

— Nyolera — mondotta Marianne, pedig biztosan tudta, hogy tizenkettő előtt nem kell föl.

— Mít főzünk estére? — kérdezte a szakácsnő.

— Almásrétest — mondotta a szép asszony, pedig tudta, hogy estére Kázméréknál lesz. — Az a kedvenc ételem, ugy-e Sári?

Igy bánt a világgal a szép asszony.

promesse embertelenség: ha már nyerek.

— Mert nem veszek ígérvényeket. A

— Miért, Izidorom? — nevetett.

tenger hulláma, engedett a súly alatt. kergette, amelynek habos selyme, mint a porodott gavallérjával szemben egy puha Marianne kacagott, majd fölkelte és leku- szony...

— Másodszer nem fog meg, szép assz- megnyugtató hangon így szólt:

Marianne felé fordult és a törté- előzva. Amikor tehát a szobaleány Kimment, Izidor bokhara rángatól...

egy kis spanyol tört kapott ki a falon lógó kisklótt a karjából s a következő percben magához akarta ölelni a szép asszonyt, de nál jobban a fejébe szállott, s a gavallér döntani: a fészék zölds napugára kellett- ugyan melyebb értelmet próbált neki tulaj- nek semmi jelentősége nincs. Egyszer hogy ez a pár szó is csak kacérság, amely- A feles közazda sóhajtott egyet. Tudta, távozott.

hajolt és a világ legnagyobb ábrázatával tette oda féltől a komornának, aki meg- — Ne zavartatok, míg nem hívjak, — ve-

Marianne ledől egy piros vánkösztömeg- nultak a másik erkélyre.

— 128 —

— 125 —

Kázmér megcsókolta a hugát és távozott, Izidor pedig friss rózsákkal és friss bókoka- kal köszöntött be Mariannehoz.

IX.

A furesa nevű gavallér utóbbi időben gya- kori vendége volt a közép-balsai kuriának, a lovai már magától tudták a járást a sötét jegenyesor felé. Ha meglátták a kö-griffma- darakat, teljes gyorsaságukat fejtették ki s aztán hirtelen mozdulattal állottak meg a lépcső előtt. Izidor meg volt elégedve eddi- gi eredményeivel. Marianne szívesen vette furesa szabásu bókjait, ezzel szemben pe- dig Balázs mintha ritkább vendéggé lett volna. Tényleg: Izidor mindössze kétszer találkozott vele a fatornyos kastélyban, a mikor is két fölötté unalmas félórát töltöt- tek el együtt a terrazon. Lovakról meg ku- tyákról beszéltek, aztán Balázs, ki nem mu- tatott nagy hajlandóságot a társalgásra, el- távozott.

Izidornak állandóan fürta az oldalát a kíváncsiság, hogy is áll tulajdonképpen a Marianne és Bogdány ügye, amelyről már nemcsak itt, hanem a szomszédos vármegyé- ben is sokat beszéltek. Régen elhatározta, hogy kifürkészi ezt a dolgot, de nem talál- ta meg a helyes kiinduló pontot. Azt tudta,

